

фізкультури (планка, щоденний фітнес) – 8 студенток; корисні звички харчування – 5 студенток; в напрямку підвищення продуктивності (цифрова детоксикація, інформаційне очищення, контроль фінансів) – 4 студентки; вивчення іноземної мови – 3 студентки.

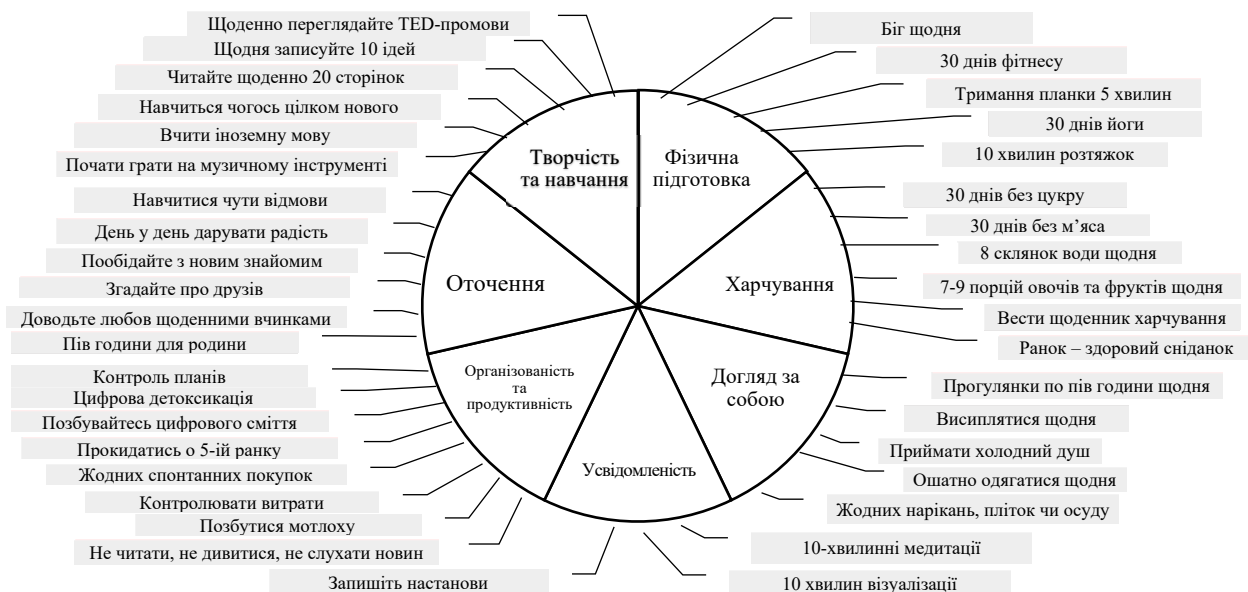

Рис. 1. Спектр 30-денних викликів для саморозвитку особистості
Джерело: складено автором на основі [3]

В результаті опитувань та щотижневих звітів було з'ясовано, що протримались 28 днів половина (9) студенток, які прийняли 30-денний виклик. Найбільш успішно було прищеплено навички вживання їжі та напоїв без цукру та тримання планки. Найважче, за рефлексіями учасниць експерименту, формувались навички цифрової детоксикації та читання 20 сторінок в день, оскільки нормувати творчі види діяльності виявилось складніше. Більшість учасниць, навіть ті, хто протримався три тижні замість чотирьох, заявили, що виклик в цілому покращив їхні навички усвідомленості, дисциплінованості та прагнення до саморозвитку. Таким чином, 30-денні виклики, спрямовані на формування корисних звичок, є ефективним інструментом саморозвитку особистості в цифровому столітті.

Література

1. Ювал Ной Харарі. Homo Deus. Людина божественна: За лаштунками майбутнього. К. : BookChef, 2018. 464 с.
2. В Україні за рік кількість геймерів зросла до 5 мільйонів. URL: <https://internetua.com/v-ukrayini-zarik-kilkist-geimeriv-zroslo-do-5-milioniv>. Дата звернення: 19.04.2021
3. Каспер Р. Велика книга 30-денних викликів: 60 програм формування звичок для кращого життя. Пер. з англ. О. Замойська. Л.: Видавництво Старого Лева, 2020. 128 с.

УДК 338.46

ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

В. О. Сібіковська, А. В. Таранич

У сучасному світі сфера послуг виступає тим провідним сектором господарювання, який сприяє економічному піднесенню країни. Така закономірність пояснюється одночасним поєднанням двох важливих орієнтирів підприємств даного сектору економіки, як то мінімізація залучених ресурсів та максимізація доданої вартості.

Структура економіки країни – це співвідношення, які відображають взаємозв'язки та взаємозалежності між окремими частинами економіки, окремими її секторами, галузями тощо [1].

В історичній ретроспективі неодноразово змінювались погляди й орієнтири в суспільстві щодо провідних галузей господарювання: сільське господарство – промисловість – сфера послуг. Вони пов'язані насамперед з рівнем розвитку суспільства і використанням набутих знань та, безумовно, технологій як домінанти сучасного суспільного розвитку. Лише пройшовши тривалий еволюційний шлях від задоволення первісних потреб людства (сільське господарство) і до задоволення потреб більш вищого рівня, що пов'язані з процесом соціального життя людей і віддзеркалюють умови їхньої життєдіяльності як членів суспільства (сфера послуг), економікам деяких країн вдалось вирватися вперед інших і забезпечити достойний рівень життя для своїх громадян.

Секторальна структура національної економіки за видами економічної діяльності є узагальненою характеристикою якісного рівня розвитку економічної системи в цілому.

Ідея про Україну як промислово-аграрну державу на сьогоднішній день вже є застарілою. Підтвердження цьому факту отримуємо, проаналізувавши динаміку зміни секторальної структури ВВП протягом 2013–2020 рр. (табл.1). Як бачимо поворотним для економіки України став 2014 рік, де частка сфери послуг у ВВП країни зросла майже вдвічі порівняно з попередніми роками, і продовжує зберігати цю тенденцію і надалі. Якщо у інших країнах промислова рецесія є результатом деіндустріалізації економіки і її орієнтація на прогресивний сектор економіки – невиробничий, то в нашій державі падіння промислового виробництва зумовлене зосередженістю основних виробничих потужностей на Сході України, діяльність яких була призупинена вимушено на тлі загострення політичної ситуації та активізації бойових дій на даних територіях.

Таблиця 1

Динаміка зміни секторальної структури ВВП, %

Вид економічної діяльності	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Сільське господарство	25	7	8	8	9	10	12	12
Промисловість	45	29	29	27	27	25	25	25
Сфера послуг	30	64	63	65	64	65	63	63

Джерело: розроблено автором на основі [4]

Окрім того, помітний відбиток на діяльність економічних суб'єктів поклала пандемія COVID-19, які змушені були підлаштувати роботу своїх компаній під нові умови, аби не вилетіти на узбіччя бізнесу та не поповнити ряди тих, хто втратив усе.

Загалом за 2019–2020 рр. внаслідок пандемії COVID-19 обсяги виробництва промисловості скоротилися на 50 %, відбувся вплив інвестиційного капіталу, спостерігалася нестійка експортна динаміка, скорочення обсягів будівництва, звуження внутрішнього ринку, погіршення ситуації на ринку праці та загальне падіння рівня доходів населення. Існує триваюча тенденція експорту низько технологічної продукції з низьким ступенем обробки.

Безсумнівно, економіці України притаманне серйозне технологічне відставання. Питома вага продукції вищих (5-го і 6-го) технологічних укладів в Україні становить усього 4 %, причому 6-й технологічний уклад, який визначає перспективи високотехнологічного розвитку країни в майбутньому, в нашій країні майже відсутній (менше 0,1 %) [3].

Зосереджуючись на короткострокову перспективу та кон'юнктурний характер, ці зміни стимулюватимуть розвиток галузей, що приносять негайні прибутки, а в довгостроковій перспективі вони лише посилять несприятливі тенденції. Структурні зміни здійснюються стихійно і є інструментом стабілізації ситуації, а не зміни ситуації для

збереження «старої» структури виробництва. Крім того, залежна від експорту модель розвитку економіки України характеризується чутливістю до зовнішніх факторів, які негативно впливають на економічну трансформацію української економіки [2].

Основним напрямком національної структурної політики є покращення конкурентних переваг національної економіки шляхом досягнення чотирьох взаємопов'язаних цілей: підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників товарів та послуг на внутрішньому та міжнародному ринках та забезпечення вжиття структурних заходів для підвищення конкурентоспроможності країни [3].

Найкращі шанси в умовах глобальної конкуренції країна може отримати, лише розвиваючи одночасно сировинну та інноваційну економіку. Конкретні пропорції між ними необхідно цілеспрямовано регулювати в процесі стратегічного планування структурних зрушень з урахуванням довгострокових національних інтересів. Рішення щодо неперіоритетних видів економічної діяльності приймаються зважаючи на їх роль у підтримці життєдіяльності та безпеки суспільства.

Висновки. Вирішення питань із структурними вадами є найбільшим викликом для відновлення української економіки. Наявність значних сировинних ресурсів не гарантує країні економічного зростання за даними напрямками операційної діяльності. Інструменти, що використовуються державою для розвитку виробничої сфери, не використовуються повною мірою, не створюючи стимулів для зменшення матеріало- й енергоємності виробництва, та інноваційно-інвестиційної діяльності. Тому Україні варто скорочувати експорт сировини та постачати на міжнародний ринок товари з високою доданою вартістю, тобто продукцію глибокої переробки. Сфера послуг, що характеризується останнім часом поживавленням у структурі ВВП має продовжувати рухатися у тому ж напрямку і закріплювати свої позиції у структурі національної економіки України.

Література

1. Скірка Н. Я. Структура економіки: сутність, основні завдання та типи. Науковий вісник НЛТУУ : зб. наук.-техн. пр. 2008. Вип. 18.5. С. 205–217.
2. Кухар М. Доларовий ВВП України виріс за 2017 на 20,5 %. Бізнес. 24 березня 2018. URL : <https://www.5.ua/ekonomika/dolarovyi-vvp-ukrainy-vyris-za-2017-rik-na-205-167140.html>.
3. Крючкова І. В. Макроструктурні чинники інвестиційних криз в економіці України впродовж 1991–2015 рр. Економіка і прогнозування. 2016. № 1. С. 23–40. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_1_4.
4. Наконечна К. В. Особливості національної структури економіки та проведення національної структурної політики в Україні. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2016. Вип. 246. С. 325–333.
5. Квартальні розрахунки валового внутрішнього продукту України за 2010-2017 роки [Текст] : статистичний збірник / Р. А. Старовойтенко [та ін.] ; ред. І. М. Нікітіна; Державний комітет статистики України. К. : [б.в.], 2018. 140 с.: табл.

УДК 311.330.556

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ І ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

А. В. Сидорова

Стан іноземного інвестування економіки України в останні роки значно погіршився: скоротилися обсяги інвестицій, надходять вони не в ключові для країни галузі. Прямі іноземні інвестиції очікувано повинні виступати каналом передачі нових технологій, ефективного менеджменту країнам, що розвиваються. Проте, країни-інвестори вкладають кошти у вигідні для них галузі задля отримання прибутку, здійснюють реінвестування доходів, тобто повторне вкладення коштів – якісної складової майбутнього експорту. Але, іноземні